

Ispesyal nga Report

**MAS GRABE NGA
PANMILITAR NGA
PANGINGINLABOT HAN
US, MAS GRABE NGA
PANGINYUPO HAN
REHIMEN MARCOS**

(2022-2025)

Pangabre

Hadton temprano nga parte han 2024, iginlaladawan han imperyalismo nga US an panmilitar nga relasyon hini ha Pilipinas komo "aada ha hyperdrive," o nakabuylo ha pinakapaspas. Nagdamo an mga base militar han US, naghiluag an presensya han mga tropa nga Amerikano ngan nabug-os an bag-o nga mga kasarabutan ha pulitika, ekonomiya ngan militar giutan han US ngan Pilipinas. Ngatanan ini subay ha "deterrence strategy" ni Donald Trump ngan Indo-Pacific Strategic Plan han rehimen ni Joseph Biden. Pagpapadayon ini ha estratehiya nga "pivot to Asia" nga igindeklara hadton 2009 pa han rehimen ni Barrack Obama. Katuyuanan hini nga estratehiya an pagpugong ha natikahiluag nga poder han China ha Asia ngan pag-iinsister han hegemoniya han US o han imperyalista nga dominasyon hini ha rehiyon.

"Aada ha hyperdrive" liwat nga mahilaladawan an kalisang ni Marcos ngan han Armed Forces of the Philippines (AFP) nga tumanon an mga dikta han US ngan igpatuman an igintalaan nga papel han niyutiyo nga gubyrno hini subay ha nasering nga estratehiko nga plano. Kabalyo hini nga pagpakaniyutiyo an iginhahatag nga pampulitika ngan panmilitar nga suporta han US kan Marcos. Giutan han 2022 ngan 2024, nagkarawat hi Marcos hin \$1.14 kabilyon (₱64.98 kabilyon) ilarum han programa nga Foreign Military Financing han US, labot pa ha \$332.3

Nakiqkita hi Pres. Ferdinand Marcos Jr, kaupod an pira pa nga upisyal han nasud kan U.S. Defense Sec. Pete Hegseth hadin Hulyo 21, 2025 ha Pentagon.

kamilyon (₱18.94 kabilyon) nga iba pa nga ayuda militar. Pinakadako ini nga ayuda militar ha bug-os nga Asia.

Tikang han liningkod hi Marcos, maabot na ha 14 kabeses nga binisita ha Pilipinas an higitas nga upisyal han gubyerno ngan militar han US, ha pangunguna han hadto anay bise presidente han US nga hi Kamala Harris hadton 2022. Susrunod nga binisita an mga sekretaryo ngan upisyal tikang ha departamento ha estado, depensa ngan komersyo

han rehimen Biden. Ha pagbalik ni Donald Trump ha estado poder han US hadton 2025, an Pilipinas an syahan nga ginbisita ha Asia han iya sekretaryo ha depensa nga hi Pete Hegseth.

Lima kabeses na liwat nga iginpatawag hi Marcos ha White House agud pirmahan an mga kasarabutan ngan "roadmap" han US para ha panmilitar nga sumpayan han duha nga nasud. Ginpirmahan ni Marcos hadton 2023 an Bilateral Defense Guidelines nga nagpahiluag ha lugpop ngan katuyuanan han Mutual Defense Treaty ngan nagin basaranan han dugang pa nga diri-pantay nga mga panmilitar nga kasarabutan ngan kaurusahan. Ginbagudalan hini nga mga kasarabutan an pag-aabre han mga base militar para ha mga tropa han US ngan para ha pag-iistak han mga higamit ngan sungo (lana) para ha mga pan-gerra nga sarakyan han militar han US.

Comprehensive Archipelagic Defense Concept

Hadton 2024, iginideklara han AFP nga hihimuon hini an "estra-tehiko nga pagbirik" ha panseguridad nga plano han Pilipinas. Gintawag ini nga "Comprehensive Archipelagic Defense Concept" o CADC. Ginpapagawas han AFP nga katuyuanan han CADC an "paggarantiya ha mga Pilipino nga korporasyon, ngan mga langyaw nga tutugutan han Pilipinas, nga murayaw nga makapaghimo hin eksplorasyon ngan pagpulos ha ngatanan nga natural nga karikuhan ha sakob han "exclusive economic zone" ngan iba pa nga mga lugar nga lugop han hurisdiksiyon han Pilipinas.

Ha aktwal, waray kalabutan an CADC ha pagdepensa ha interes ha ekonomiya han Pilipinas. Direkta nga ginkopya la ini ha dokumento han militar han US nga "Archipelagic Defense Strategy" nga nag-uunod han konsepto ha operasyon hini ha "Western Pacific Theater of Operations." Mayda ini pagduduon ha gin-ngaranan nga "First Island Chain" o kadena han mga isla nga pinakahirani ha China, kalakip an Pilipinas.

An CADC han AFP pagpapatuman han konsepto han US nga "anti-access/area denial" agud hikawan hin erya ha operasyon an "kaaway" (China) ngan tanggalan ini hin kapas nga makaglansar hin "agresyon" ha rehiyon. Ilarum hini nga plano, iginpaplastar han US an pukot han dayag ngan sikreto nga mga base ngan pasilidad agud tindugon an sistema han mga radar, istasyon han mga tropa, lansaran han misayl, ngan istakan han mga armas, kalakip an nukleyar, dirudilain nga gamit, sungo ngan damo pa nga iba nga panginahanglan para ha paglalansar han gerra.

Agud pasayunon an daloy han kumand han US ha sakob han AFP nakatalaan nga tukuron han AFP an "Strategic Defense Command" yana nga tuig. Kukuhaon an nasering nga kumand tikang ha presente nga Education, Training, and Doctrine Command han AFP nga gidaan na nga mahugot nga tag-undong han mga panmilitar nga doktrina han US.

“Modernisasyon” han AFP

I ginpapatuman liwat ha balayan han estratehiya nga Archipelagic Defense an modernisasyon han AFP. Katuyuanan kuno hini nga epektibo nga makaato an AFP ha China. Para hini, ginsaaran han US an AFP hin \$2 katrilyon agud igpalit han mga armas, sarakyan ngan iba pa nga higamit militar nga hinimo han US ngan mga kaalyado hini. Damo ha mga kontrata para hini ginpirmahan hadton panahon pa han rehimen Duterte.

Pinaagi han Security Sector Assistance Roadmap, igindikta han US an mga tipo ngan kadamo han armas nga tutugutan hini nga mahingadto ha Pilipinas ha masunod nga 5-10 katuig. Kadam-an hini segunda mano nga higamit, sugad han mga *jet fighter* nga F-16 han US, dagko nga barko ngan radar han Japan, ngan iba pa nga "big ticket" o dagko nga armas nga kaparte han programa nga ReHorizoned 3 han AFP.

Ha luyo han mga saad, waray plano an US nga pakusgon an AFP komo naglulugaring nga panmilitar nga pwersa para ha nasyunal nga pagdepensa. An tinuod, ginpapabilin han US nga nakasarig ngan malu-ya an AFP, hasta na an iba nga mga alyado hini ha Asia. Magluya ngan limitado nga mga armas la an iginbabalig-ya hini ha AFP. Diri hini iginpapakatin ha AFP an magbakod nga armas, sugad han HIMARS, NMESIS ngan Typhon Missile Systems nga igin-istak hini ha sakob ngan palibot han Pilipinas. An papel la han AFP igbalay ngan gwardyahan ini.

2022 \$100 KAMILYON

Masobra doble ha istandard nga alokasyon nga \$40; nakaalutaga para ha modernisasyon han AFP (posible nga pagpalit han mga Boeing CH-47 Chinook *helicopters* ngan *armored vehicles*)

*Foreign Military Financing

2023 \$40 KAMILYON

Istandar nga tinuig nga alokasyon; nakaalutaga ha *maintenance* han gamit ngan pagpapahiaran nga igintalaan ha nakalabay nga mga tuig, suporta ha Balikatan 2023 ngan EDCA *site infrastructure*; kumplementaryo ha \$1.14 kabilyon nga ayuda nga igin-alutaga tikang 2015 tubtub 2022 nga nakapokus ha HADR ngan kontra-terorismo.

2024 \$500 KAMILYON

"once-in-a-generation" *investment* para ha modernisasyon han AFP ngan Philippine Coast Guard; \$125 kamilyon nakaalutaga ha EDCA *base improvements*; an nasasalin para ha pagpalit han higamit sugad han C-130T *aircraft*, Sea Giraffe *radars*; kaparte an balor ha \$1.033 kabilyon nga nakapailarum ha Foreign Military Sales (FMS); an \$336 kamilyon iginhatag han US kahuman ma-exempt an Pilipinas ha *aid freeze* ni Trump.

2025 \$500 KAMILYON

Inisyal nga igin-alutagahan hin \$40 kamilyon, gindugngan hin \$336 kamilyon kahuman tugutan ni Trump nga *ig-unfreeze* an ayuda militar han Pilipinas. Nakaalutaga para ha modernisasyon ngan "deterrence" ha South China Sea an \$40 kamilyon samtang an mas dako nakaalutaga ha EDCA *expansion* (\$128 kamilyon), *intelligence-sharing* ngan *unmanned systems* an *ammunition production*.

Pagtitindog han mga base militar

K aruyag han US nga tumuod an Pilipinas nga an pagtitindog han mga base militar ngan pasilidad hini nagseserbe ha "modernisasyon" han AFP. Subay hini, gin-oobliga han US an Pilipinas nga sugbungon an gastos ha konstruksyon o pangayad ha mga panmilitar ngan sibil nga imprastruktura ha mga kampo ngan lokasyon nga gin-pili hini ha balayan han EDCA.

Hadton Pebrero 2023, pormal nga gindugngan ni Marcos hin upat an hadto lima nga "ginkaurusahan nga lokasyon" nga ginpili han US para ha base militar hini. Ginsundan ini han pahayag han hepe han AFP nga may plano an US nga mag-abre hin 10-15 pa nga lokasyon para ha mga tropa ngan higamit hini. Target han US nga tapuson an pag-ayad hini nga mga lokasyon ha 2026.

Labot ha siyam nga "upisyal nga EDCA site" ha Cagayan (Lal-lo, Sta. Ana), Isabela, Pampanga, Nueva Ecija, Palawan (Puerto Princesa, Balabac Island), Cebu ngan Cagayan de Oro, diri mamenos ha walo pa nga lokasyon an nahirereport nga gin-gagamit han US. Aada ini ha porma han mga kampo, istakan, araydan, duongan ngan *forward operating base* nga matatad-an ha Batanes (Mavulis), Aurora (Casiguran), Ilocos Norte (Burgos) ngan Zambales (Subic at Subic Bay). Nagpahiluag liwat ini hin presensya ha Cagayan (mga isla han Calayan ngan Fuga) ngan Palawan (Ulugan Bay, ngan baybayon nga kadagatan han Quezon). Ngatanan ini aada na ha gawas han igintalaan nga mga "EDCA site." Ha 2026, magtitindog an US hin *refueling depot* o istakan han lana ngan sungo ha Davao Gulf, tikang ha baybayon han Davao City tubtub ha Malalag Bay.

Iginsapubliko na liwat han US an plano hini nga pagtitindog han pabrika han bala ha Subic Bay Freeport ngan han *drone* ha Aurora Pacific Economic Zone and Freeport. Damo pa nga panmilitar nga kompaniya an igin-tudlok han US nga papasakbon hini ha nasud subay ha Joint Vision Statement on US-Philippine Defense Industrial Cooperation nga ginpirmahan ni Marcos hadton Marso 2025.

NATIKAHILUAG NGA PANMILITAR NGA PRESENSYA HAN US HA PILIPINAS

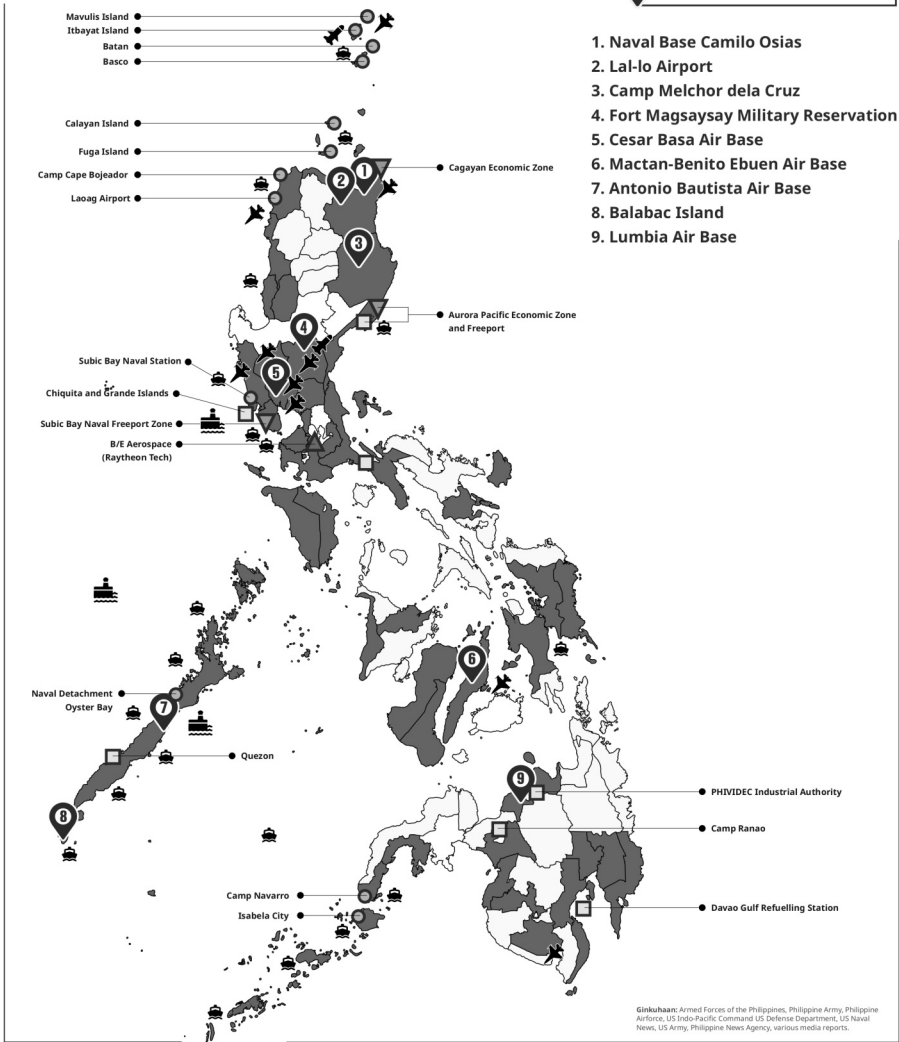
2022-2025

LEGEND:

US MILITARY SITE	
📍 EDCA BASES	🚢 WARSHIP DOCKING
🌐 NON-EDCA US PRESENCE	🚀 MISSILE POSITIONING
🏠 PROSPECTIVE	🚢 NAVAL EXERCISES
	✈️ AIRCRAFT LANDING
US MUNITIONS HUB	WAR GAMES ██████████
▲ ACTIVE	
▼ SOON-TO-BE	

EDCA SITES

1. Naval Base Camilo Osias
2. Lal-lo Airport
3. Camp Melchor dela Cruz
4. Fort Magsaysay Military Reservation
5. Cesar Basa Air Base
6. Mactan-Benito Ebuen Air Base
7. Antonio Bautista Air Base
8. Balabac Island
9. Lumbia Air Base

Ginukuhaan: Armed Forces of the Philippines, Philippine Army, Philippine Airforce, US Indo-Pacific Command US Defense Department, US Naval News, US Army, Philippine News Agency, various media reports.

Dagko ngan integrado nga *war games*

Waray hunong ngan susrunod an mga *war games* ngan aktibidad militar han US ha Pilipinas ngan mga nasud ha pali-bot han China. Tungod hini, dinako an panginahanglan hini para ha dugang nga mga base ngan panmilitar nga pasilidad ha Pilipinas agud magserbe nga istasyon han mga tropa hini ngan istakan hin mga higamit. Nagdamo an mga "engagement" o aktibidad han militar han US nga ginplano han Mutual Defense Board-Security Engagement Board tikang 300 hadton 2020 ngadto masobra 500 kada tuig tikang 2024 tubtub 2026. Ginsesering 70%-80% hini mga "magkatig-ob" nga pagpapahiara, pagpapatruya ngan iba pa nga aktibidad, samtang 10%-20% tinagdako nga *war games* nga ginpapartisiparan hin yukut-yukot nga tropa.

Ha tulo nga pinakadagko nga *war games*—an Balikatan, Salaknib ngan Kamandag—nagdamo an ihap han mga tropa tikang 5,000-7,000 hadton 2020 ngadto 12,000-15,000 hadton 2022 ngan 25,000-29,000 yana nga 2025. Ginpahilawig ngan ginpahiluag ini nga mga *war games*, pareho han pagtig-ob han Salaknib ngan Balikatan (SaBak) nga ginlansar tikang Marso tubtub Hunyo 2025.

Ilarum ni Marcos, dugang pa nga ginpadako ngan gin-isa han US an balitang hini nga mga *war games*. Gin-gamit hini an mga abante nga higamit sugad han mga *missile systems* nga HIMARS hadton 2024, ngan Typhon ngan NMEIS hadton 2024 - 2025. Ginpahiluag liwat han US an partisipasyon han mga alyado nga nasud hini ha Asia-Pacific (Japan ngan Australia) ngan ha NATO (France, Canada, UK, Germany).

MAYOR NGA MGA US-PHILIPPINES WAR GAMES NGAN MGA AKTIBIDAD SUBAY HA ANUNSYO HAN MDB-SEB* 2020-2026

461
12,000–15,000

Hul-os nga pagbalik han mga war games kahuman han Covid-19. Pagbalik han live-fire drills ha Balikatan

500+
25,000–28,000

Pagpasakob ngan paggamit han Typhon Missile System; pag-abre han Balikatan ha mga ayado han US (14 nga nasud); syahan nga integrasyon han Sabak (Salaknib ngan Balikatan) para ha "territorial defense;" presensya han barko han France; pagpartisipar han Philippine Coast Guard ha syahan nga higayon; paglansar hin syahan nga Information Warfighter Exercise (IWX); US Marines naggamit hin *amphibious combat vehicles* ha syahan nga higayon.

353
4,000–6,000

Para ha "interoperability" ha butnga han maka-China nga pamostura ni Duterte

500+

Ginkaurusahan hadton Agosto 2025.

300+
5,000–7,000**

Pokus ha "kontra-terorismo" ngan HADR.

496
20,000–23,000

Pinakadako nga Balikatan tikang 2015; syahan nga may Japanese *observers*; pokus ha "maritime security" ha South China Sea

500+
25,000–29,000

Balikatan komo "full-scale battle simulation" kaupod an mga tropa han Japan/Australia; territorial defence ilarum han "Sabak 2025" (Marso-Hulyo); paggamit ngan pagpupisyon han NMESIS/HIMARS ha Batanes/Luzon Strait.

2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026

* Mutual Defense Board (MDB) "engagements" kadak-an war games sugad han live-fire exercises ha mga gin-agawan nga eryo; Security Engagement Board (SEB) "activities" para ha "resilience" sugad han balyuay han impormasyon, ngan iba pa.

**Inap han pinartisipar nga mga tropa

Kontrol ha kadagatan

Hadton Septyembre 2022, igin-anunsyo han US an pagbubug-os han Task Force 76/3, usa nga yunit nga tikang ha mga pwera nga nabal hini ha Indo-Pacific Command nga permanente nga nakadeploy ha South China Sea. Katuyuanan hini nga pahug-ton an kontrol han US ha mga pasilidad, base ngan tropa nga nabal ha mga nasud ha South, East ngan Southeast Asia ha tahub han "integrasyon" ngan "interoperability."

Bag-o nga mekanismo ini ilarum han Pacific Deterrence Initiative han Pentagon nga gintikangan hadto han rehimen Biden. May igin-alutaga dinhi nga \$5.1 kabilyon nga badyet. Tuyo hini nga programa nga ilatag an mga pasilidad ha mga nasud ha "first island chain" agud dumuok ngan permanente nga palibutan an China han mga "long-range missile" nga nakabase ha tuna (*land-based*).

Hadton Balikatan 2025, pormal nga gintikangan an operasyon han Littoral Rotational Force (LRF)-Luzon, usa nga yunit ilarum han 3rd Expeditionary Marine Force han US. Kaparte ini han Task Force 76/3. Pokus han operasyon han LRF-Luzon an Bashi Channel, usa nga dagat-aragian giutan han Lesser Orchid Island ha sur han Taiwan ngan han Mavulis Island, an pinakanorte nga isla han Pilipinas ha prubinsya han Batanes. Gintatawag ini nga dagat-aragian nga "choke point" han mga submarino nga operasyon han US ngan yawe para makasulod an mga barko nga nabal han US ha South China Sea. Ha ilarum liwat hini nga kadagatan nakalatag an higlabsa nga kable ha telekomunikasyon nga natahos tub-tub ha bug-os nga South Asia. Gin-aangkon yana han US an Mavulis komo "training ground" han mga ispesyal nga pwera militar han US.

Ginbug-os han US an Task Force-Ayungin hadton 2024 ha tuyo nga sululan an sumpakiay ha dagat giutan han China ngan Pilipinas ha West Philippine Sea. Ha duso han US, ginpahiluag han AFP an mga pasilidad militar hini ha Ulugan (Oyster) Bay agud gamiton nga duongan ngan araydan han dagko nga barko han US. Dinhi liwat iginlalansar an waray hunong nga pagpalawod han mga barko nga nabal han Pilipinas ha South China Sea nga nangangayat han armado nga banggaay ha China. Nakabase an mga tropa nga Amerikano han TF-Ayungin ha sakob han Western Command han AFP ha Puerto Princesa, Palawan.

Luun-luon nga mga panmilitar nga kasarabutan ngan kaurusahan

Pakalingkod pala ni Marcos ha poder, binuylo na an panginlabet han US ha nasud. Waray pa man hiya pagsusumpa, ginpirmahan na han US Indo-Pacific Command ngan AFP an Bantay Dagat o Maritime Security Framework hadton Mayo 2022. Pira kabulan pala hi Marcos, binisita an hadto anay bise-presidente nga hi Kamala Harris agud iduso an pag-aabre hin dugang pa nga mga base ngan panmilitar nga pasilidad han US ilarum han EDCA.

Ha sinunod nga tuig, kinadto hi Marcos ha US agud pirmahan an Bilateral Defense Guidelines, usa ha pinakahiluagan nga pandepensa nga kasarabutan han US ngan Pilipinas. Ginpadig-on ngan gin-amyendaran hini an 1951 Mutual Defense Treaty hin waray pagtugot han Senado. Ginlupgop hini an magkalain-lain nga natad han pakiggerra sugad han *cybersecurity*, sugad liwat an kunuhay mga "atake" ha South China Sea ha gintawag han US nga mga "gray-zone area." Nagin basaranan ini agud mabug-os an Roles, Missions, and Capabilities Working Group, ngan an mga kasarabutan ngan kaurusahan sugad han Security Sector Assistance Roadmap, General Security of Military Information Agreement ngan Joint Vision Statement on US-Philippine Defense Industrial Cooperation.

Ha duso han US, susrunod an ginhimo ni Marcos yana nga 2025 nga pag-aabre han Pilipinas ha langyaw nga mga tropa. Ginpadig-on niya an Reciprocal Access Agreement ha Japan agud tagan-lugway an mga tropa nga Japanese nga magsakob-gawas ha nasud. Usa nga Status of Visiting Forces Agreement naman an ginpirmahan niya ha New Zealand nga naghahatag hin mga ekstra-teritoryal nga katungod ha mga tropa han New Zealand. Nakatalaan hiya nga magpirma ha kapareho nga mga kasarabutan ha Canada ngan France. Ginbubug-os liwat hini an mga kasarabutan han pagbabase han tropa ngan higamit han Japan ngan Australia pinaagi han mga kasarabutan sugad han EDCA.

MGA PANMILITAR NGA KASARABUTAN, PAGPAPAHILUAG HAN NAEKSISTER NGA KASARABUTAN NGAN IBA PA NGA KAURUSAHAN

2022-2025

2022

Bantay Dagat Framework

Mayo 23, 2022*: Paglupog han US ha mga operasyon han Pilipinas ha South China Sea; nagin basaranan han pagtindog han US Task Force-Ayungin ha 2024.

2024

Security Sector Assistance Roadmap

Abril 22-23, 2024: Balayan ngan giya han ighahatag/igbabaligya/ itatambak han US han mga armas nga ha tabuh han "modernisasyon" han AFP

Roles, Missions, and Capabilities Framework

Hulyo 30, 2024: Nagtalaan hin balayan para ha dirudireto nga pagdireher han US ha mga aktibidad han AFP, basaranan han pagtukod han CCC ha sulod han hedkwarters han AFP ha Camp Aguinaldo.

Joint Vision Statement on US-Philippine Defense Industrial Cooperation

Marso 28, 2025: Pagtindog han mga pabrka para ha gamit han militar han US sugad han bala, drone ngan gudti nga barko; pagtatambak han higamit militar komo pangangandam ha gerra.

2025

Status of Visiting Forces Agreement (SOVFA)

Abril 2025: Nagtugot ha mga tropa han New Zealand nga magsakob-gawas, mag-istak hin higamit militar ha bansa kadungan han tagdako hini nga pagpartisipar ha mga war games nga iginlalansar han US ha nasud.

Combined Coordination Center (CCC) Operationalization

Septiyembre-Disyembre 2025: Pagsasaoperasyon han sentro han kumand han US ha sulod han Camp Aguinaldo para ha pagdireher hini han mga manioobra ha Pilipinas ngan ha Asia, pangalap han mga panitik nga datos ha China ngan "real time" nga koordinasyon han mga kombat ngan manioobra nga militar.

(WARAY PA MAPIRMAHAN)
2025-2026

Status of Visiting Forces Agreement (SOVFA) o Equivalent Defense Pact

Magtugot ha mga tropa han Canada nga magsakob-gawas, mag-istak hin higamit militar ha nasud kadungan han tinagdako hini nga pagpartisipar ha mga war games nga iginlalansar han US ha nasud.

2023

Ekpansyon han EDCA Sites

Pebrero 2, 2023: Nagdugang han upisyal nga upat nga lokasyon para ha pagbabase han US ngan nag-abre ha 10-15 nga iba pa nga lokasyon para ha pagbabase ngan pag-istak han US han higamit ngan tropa.

Bilateral Defense Guidelines

Mayo 3, 2023: Nagpahiluag ha luppog han 1951 Mutual Defense Treaty (tuna, dagat, kahanginan, kalarakan, cyberspace); ginlupog an mga "atake" ha South China Sea; nagin basaranan han pagbugbug-os han Roles, Missions, and Capabilities Working Group, ngan han Security Sector Assistance Roadmap ngan General Security of Military Information Agreement.

Reciprocal Access Agreement (RAA)

Hulyo 8, 2024: Nagtugot ha mga tropa nga Japanese nga magsakob-gawas, mag-istak hin higamit militar ha nasud.

General Security of Military Information Agreement (GSOMIA)

Disyembre 2024: Naghatag akses ha US agud mahibaruan an ngatanan nga mga classified nga datos nga may kalabutan ha nasunyal nga seguridad han Pilipinas.

Philippines-Australia Defense Cooperation

Magtugot ha pagbabase han mga tropa nga Australian ha nasud.

Acquisition and Cross-Servicing Agreement (ACSA)

Magtugot ha pagbabase han mga tropa nga Japanese ha nasud.

Status of Visiting Forces Agreement (SOVFA)

Magtugot ha mga tropa han France nga magsakob-gawas, mag-imbak han higamit militar ha nasud kadungan han tinagdako hini nga pagpartisipar ha mga war games nga iginlalansar han US ha nasud.

* Ginkaurusaan ha panahon han rehimen Duterte, hul-as nga nagin operasyon ha panahon ni Marcos.

Luzon Economic Corridor

Diri sugad han mga nasud nga nag-uundong han paglulugaring ha ekonomiya, nalilisang an niyutiyo nga gubyrno ni Marcos nga igpailarum an Pilipinas ha mga programa diri la ha militar kundi hasta ha ekonomiya ngan pulitika. Nakasubay dinhi an palisiya han rehimen nga "todo nga abrihan an purtahan" han lokal nga ekonomiya ha langyaw nga pandambong kabalyo an guti kaupay nga kapital ngan parte ha merkado nga Amerikano.

Hadton 2022, igintukod han US an upisina han US Trade and Development Agency (USTDA) ha Metro Manila agud pakusgon an kontrol hini ha mga palisiya ngan proyekto nga pan-ekonomiya ha Asia-Pacific. Pasa-sayunon hini nga ahensya an pagmonopolisa han mga kompaniya nga Amerikano ha mga gin-aabrihan nga sektor sugad ha pampubliko nga yutilidad, telekomunikasyon, mga proyekto nga imprastruktura ngan pan-enerhiya ngan ekspansyon han mga minahan ngan komersyal nga plantasyon. Ginpirmahan liwat yana nga tuig an 123 Agreement nga nag-abre ha pagtitindog han mga nukleyar nga planta ha nasud.

Usa ha ginpirmahan pala ni Marcos ngan han USTDA an kasarabutan para ha patikang nga pangaliskay ngan pag-aram ha proyekto nga Subic-Clark-Manila-Batangas (SCMB) Railway. Pagsusumpayon han SCMB Railway ngan

han nakasumpay dinhi nga mga tulay ngan sigad an dagko nga "EDCA site" o mga base militar han US ha Luzon, ngan papapaspason an pagbarubalhin han mga armas, tawuhan ngan panmilitar nga sarakyan dinhi. Kaparte an proyekto han Luzon Economic Corridor (LEC), usa nga trilateral nga programa giutan han US, Pilipinas, ngan Japan nga nagtutumuyo nga padagmiton an pagtatambak han imperyalista nga kapital, tawuhan ngan higamit ha porma han mga proyekto nga imprastruktura ha *renewable energy*, duongan, erport, tulay ngan sigad.

Destroso ngan perwisyo ha katawhan

Kada naglalansar hin mga *war games* an militar han US ha Pilipinas, pira nga napulo kayukot nga parupangisda an gindidid-an nga magpalawod ngan ginhihikawan hin pakabuhi. Hadton 2024 ngan 2025, igin-imponer han US ngan AFP an "no sail policy" ha mga prubinsya han Zambales, Ilocos Norte ngan Palawan agud ighagudalan an mga *live-fire exercises* ha mga baybayon gamit an *missile launcher* sugad han HIMARS. Gindidid-an liwat nga magpalawod an mga parupangisda ngan makapagtrabaho an mga parag-uma ha Aurora han himuon an *landing exercises* didto han mga barko nga Amerikano. Ha Aparri, Cagayan, gindid-an nga makapalawod an mga parupangisda hadton Mayo 2025 agud ihagudalan an ehersisyo militar han US nga gintawag nga Counter Landing Live Fire. Naperwisyo an 15,000 nga rehistrado nga parupangisda ha lugar.

Perwisyo ngan peligro liwat an dara han mga *multilateral maritime cooperative activity* nga iginhihimo han US, kaupod an Japan, Canada ngan Australia, ha mga munisipal nga kadagatan nga nagseserbe nga pangisdaan han gudti nga parupangisda. Destroso ha nasering nga mga pangisdaan ngan ekolohiya nga pandagat an durot han pagpapabuto han mga misayl ha kadagatan ngan ginhihimo nga pagpapalunod han mga barko nga kaparte hini nga mga *war games*.

Aringasa ngan kasamok naman ha mga sibilyan nga komunidad an dara han mag-aga nga pagpapalupad han mga *drone* ngan edro, sugad liwat ha mga *war games* diin nagpapabuto han mga artileri hirani ha mga kablayan.

Kontra-imperyalista nga pagtipa ngan pag-ato

Maaram an katawhan nga an pagpapahiluag han panmilitar nga presensya han US ngan pagpabuylo han panginginlabot hini ha Pilipinas nageserbe ha estratehiko nga tuyo nga paatrason an impluwensya han karibal hini nga imperyalista nga China ngan igpabilin an hegemoniya hini ha Asia.

Iginbubuksas ngan gintitipahan liwat han apektado nga mga residente ha Ilocos, Zambales ngan Cagayan an ira mga araba ha perwisyo nga dara han mga Amerikano ha ira lugar. Klaro ha ira mga panawagan an pagsasalikway ha presensya ngan panmilitar nga aktibidad han US ngan mga kaalyado hini.

Gintatapo han mga protesta an mga pagbisita han higtaas nga upisyal han US, mga pag-abre han Balikatan *war games*, ngan bisan ang pagbisita ni Marcos ha US. Gindara han mga nasyunal-demokratiko nga grupo an ira pagtipa ha panmilitar nga interbensyon ha atubangan han emba-

hada han US, Malacañang ngan hedkwarters han AFP. Gintipahan nira an waray wantas nga pagtinamas-tamas han US ha soberaniya han Pilipinas ngan pagdadanas hini ha imperyalista nga gerra nga piho magre-resulta ha hiluag nga destroso ha katawhan Pilipino ngan nasud. Nakig-usa liwat an mga Pilipino ha katawhan ha Japan ngan South Korea nga naglalansar han kada tagsa nira nga nasyunal nga kagiusan nga kontra-imperyalista.

Ha US mismo, aktibo an mga migrante nga Pilipino ha pagtipa ha mga *war games* diri la ha Pilipinas, kundi ha bug-os nga Asia-Pacific nga nag-bubutang ha peligro ha damo nga katawhan ha magkalain-lain nga nasud ngan teritoryo. Panawagan liwat nira ha gubyerno han US nga paundangon an paghahatag han pondo ngan panmilitar nga ayuda ha pasista nga AFP.